

УЧАСТЬ ДОННАБА В ВПРОВАДЖЕННІ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС УКРАЇНИ

к.е.н., Точонов Ігор¹, к.н. з державного управління Єфременко Вікторія²

Донбаська національна академія будівництва і архітектури

Україна, Краматорськ

¹ tmkc0001@gmail.com

Представлено досвід ДонНАБА в питаннях впровадження елементів системи дуальної освіти у навчальний процес. Метою роботи є виявлення проблем впровадження елементів системи дуальної освіти в навчальний процес. Очікуваний результат: за допомогою впровадження елементів дуальної освіти в навчальний процес можливо подолати розрив між вимогами ринку праці (роботодавців) та компетентностями, якими володіють молоді фахівці (випускники закладів вищої освіти).

Ключові слова: дуальна освіта, ДонНАБА, молоді фахівці.

Донбаська національна академія будівництва і архітектури є провідним закладом вищої освіти будівельного профілю в Східній Україні. Починаючи з моменту заснування (з 1972 року як Макіївський інженерно-будівельний інститут), у стінах академії було підготовлено понад 25 тисяч висококваліфікованих інженерів-будівельників різного профілю [2]. За весь період становлення Академія постійно розвивалася, зростав її науковий, освітній і виробничий потенціал. ДонНАБА отримала визнання не лише в Україні, а й далеко за її межами. Активно відбувався процес інтеграції навчального закладу в європейський освітній простір.

З 2016 року ДонНАБА є провідним навчальним закладом півдня України в частині розробок та впровадження системи дуальної освіти. Перший проректор з навчальної та фінансової роботи ДонНАБА є членом Робочої групи при МОНУ з питань впровадження системи дуальної освіти (Лист МОНУ №4.6-15-409-17 від 06.03.2017 р.).

ДонНАБА є одним з розробників проекту Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти.

Першим кроком участі ДонНАБА в впровадженні елементів системи дуальної освіти у навчальний процес України стала участь науково-педагогічних працівників ДонНАБА в Експертній зустрічі «Розробка та впровадження програм дуальної освіти у вищу школу України», яка проходила 23-24 листопада 2016 року в м. Києві та була організована Українською Асоціацією Маркетингу в партнерстві з Фондом ім. Фрідріха Еберта в Україні. Метою зустрічі було обговорення засад впровадження системи дуальної освіти в українські заклади вищої освіти та визначення пілотних проектів. На зустрічі Др.Ульріх Мілл - експерт з питань системи дуальної освіти Німеччини – представляв досвід Німеччини, а також Грегорі Райтер RAYTER INC., Dallas, TX USA – представляв досвід США в питаннях функціонування дуальної освіти.

Протягом зустрічі представники освіти обговорювали практичні кроки щодо подолання розриву між вимогами ринку праці та знаннями та навичками, якими

володіють молоді фахівці. Розуміння того, що випускники закладів вищої освіти повинні мати практичні знання та навички сьогодні є як у освітянській сфері так і у студентів. Однак, наближення процесу навчання до вимог ринку праці носить поодинокій характер та спирається на ентузіазм окремих викладачів. Експерти зауважили, що дуальна система освіти сприймається лише як система для підготовки учнів профтехосвіти. Необхідна широка інформаційна кампанія, яка стане основою формування розуміння в суспільстві особливостей дуальної освіти у закладах вищої освіти. Така система допоможе більш ефективно вибирати професію, освітні установи, будувати і планувати свою кар'єру, і в кінцевому підсумку підвищить конкурентоспроможність української молоді на ринку праці. Основою інформаційної кампанії повинні стати приклади успішних проектів співпраці між ЗВО та бізнесом.

В рамках експертної зустрічі деякі заклади вищої освіти України представили пілотні проекти по можливості впровадження системи дуальної освіти. ДонНАБА не стала виключенням. Результатом стало підписання меморандуму про співпрацю з Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, головною метою якого є:

1) впровадження елементів системи дуальної освіти у навчальний процес підготовки фахівців за спеціальністю «Менеджмент» (спеціалізації «Менеджмент у будівництві» та «Менеджмент у житлово-комунальному господарстві») та спеціальністю «Будівництво та цивільна інженерія»;

2) підвищення конкурентоспроможності фахівців на ринку праці та наближення змісту освіти до сучасних вимог;

3) наближення системи освіти і професійної підготовки в Україні до стандартів Європейського Союзу.

Меморандум про співпрацю також підписали [1] ще 8 закладів вищої освіти України.

Наступним важливим кроком стала участь керівництва ДонНАБА в засіданні Робочої групи Міністерства освіти і науки України з розроблення проекту Концепції підготовки фахівців у вищій освіті за дуальною системою та розроблення проектів нормативно-правових актів щодо забезпечення її функціонування та представників закладів вищої освіти у рамках Експертної зустрічі проекту «Розробка та впровадження програм дуальної освіти у вищу школу України», яка відбулась 6-7 квітня 2017 року в м.Києві. Організаторами даного заходу виступили Міністерство освіти і науки України в партнерстві з Українською Асоціацією Маркетингу та Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні. У засіданні робочої групи взяли участь представники Міністерства освіти та науки України, Міністерства молоді та спорту України, представники роботодавців та закладів вищої освіти. На засіданні було презентовано та обговорено план-графік роботи Робочої групи Міністерства освіти і науки України з опрацювання проекту Концепції підготовки фахівців у вищій освіті за дуальною системою.

Для реалізації впровадження елементів дуальної освіти в навчальний процес ДонНАБА робочою групою від Академії в МОНУ пропонувався наступний графік навчального процесу для студентів, які бажають навчатися за дуальною системою. До участі можуть залучитися студенти освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» 3-4 курсів та освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» 1-2 курсів. Навчальні плани пропонувалось розробити з урахуванням того, що студенти будуть займатися за розкладом навчальних занять 4 дня на тиждень (понеділок, вівторок, четвер, п'ятниця), 1 день на тиждень – на підприємстві (середа) та 1 день – день курсового проектування (субота) [3].

Також для реалізації впровадження елементів дуальної освіти в навчальний процес ДонНАБА ректором ДонНАБА в 2017 році були підписані договори про дуальне навчання з 5 підприємствами.

При організації навчального процесу з використанням елементів дуальної освіти ДонНАБА зіткнулась з низкою проблем: 1) відсутність вітчизняного досвіду; 2) відсутність методики, яка дозволяє об'єднати теоретичне навчання та практичну частину дуальної освіти. Академії доводиться навчатися на власних помилках тому, що не було можливості побачити наживо, як програми дуальної освіти реально працюють в тих країнах, де вони працюють і приносять свій результат; 3) повна неготовність баз практики до таких новацій в процесі навчання, або небажання співпрацювати з закладами вищої освіти та брати на себе відповідальність за підготовку молодих кадрів.

Який же вихід з цієї ситуації? Необхідно самостійно змінити ситуацію в кращу сторону із залученням наявних ресурсів та можливостей. Жорсткий кадровий голод в кваліфікованих інженерах та менеджерах можливо вгамувати лише випуском спеціалістів необхідних спеціальностей з подальшим працевлаштуванням їх на території. В даному випадку нам може допомогти впровадження програм дуальної освіти в навчальний процес.

Наступною важливою проблемою в системі освіти є відсутність рекомендацій МОНУ в проведенні такого роду реформ. На даний момент тільки національні заклади вищої освіти мають можливість самостійно змінювати навчальні плани та таким чином змінити їх з орієнтацією на дуальну освіту. Ми вважаємо, що дуальна освіта є одним з дієвих механізмів об'єднання університетської науки та практичної підготовки в процесі навчання.

ДЖЕРЕЛА

1. Лилик І.В. Впровадження елементів дуальної освіти в систему вищої освіти в Україні // Маркетинг в Україні №6, 2016. – С. 48-49.

2. Офіційний сайт Донбаської національної академії будівництва і архітектури [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://donnaba.edu.ua/>

3. Точонов І., Колесниченко С., Єфременко В. Розробка та впровадження програм дуальної освіти в Донбаській національній академії будівництва і архітектури // Маркетинг в Україні №6, 2016. – С. 49-50.